

profitability of the intangible assets may increase because of net profit increasing and the intangible assets average value decreasing.

Calculations of the intangible assets profitability associated with the big difficulties and require an integrated approach. Impact of buying the right to use patented manufacturing technology and know-how by a company can be determined by results of output realization, which produces using this technology and know-how. However, sales depend on many other different factors (such as prices, demand, production quality), and it is very hard to detect an impact of all of them.

Also, profitability of buying rights to use patented manufacturing technology and know-how depends on amount of one-time payments; the period of financing and amount of capital investments in manufacturing and other funds; operational expenditure concerned with producing and sales. Calculation profitability of using license and know-how can be done by:

$$E = \sum_{t=0}^T \frac{R - S}{(1 + p)^t}$$

where T is a period of license using; R is an estimated cost of license using; S are expenditures concerned with license using; P is a discount rate.

Expenditures concerned with license using consist of two parts:

- 1) a patent on right license using;
- 2) current expenditure on production and sales.

The final impact of using intangible assets is shown in overall results of economic activity: decreased expenditure on production, decreased sales, increased income. Within this framework, the main principal of intangible assets management is increasing the growth of return of capital.

References:

1. Blair Margaret M. Ownership and Control: Rethinking Corporate Governance for the 21st Century. – Wash. D.C.: The Brookings Institution, 2009 The Brookings In

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Зінченко О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту
Добровольська О. В., студент
Київський національний університет технологій та дизайну

Сутність нематеріальних активів (далі – НМА) в економіці важко переоцінити, оскільки їх поняття є багатограним, а саме, бухгалтерське, економічне та юридичне. Також, різноманітною є структура НМА: наявність таких активів, пов'язана як з наявністю конкурентних переваг, так і з використанням підприємством компонентів інтелектуального капіталу. Загалом усі НМА підлягають поділу на дві категорії, зокрема, ідентифіковані

нематеріальні активи і гудвіл (ділова репутація).

Під аудиторською перевіркою нематеріальних активів розуміється дослідження прав підприємства на користування природними надрами, майном, землею, авторське право у сфері науки, літератури, мистецтва, об'єктами промислової власності тощо.

Питання аудиту нематеріальних активів досліджувалися в наукових працях таких вчених-економістів, зокрема, І.А. Бігдана, Л.В. Бражної, Ф.Ф. Бутинця, О.Б. Бутнік-Сіверського, Н.Г. Виговської, М.Я. Дем'яненка, І.В. Жураковської, В.Б. Моссаковського, Т.В. Польової, С.В. Шульги, Н.М. Ткаченко.

Разом із тим викладені ними результати досліджень щодо проблем організації та методики аудиту нематеріальних активів є недостатніми і потребують, на наш погляд, удосконалення й уточнення.

Метою аудиту НМА є дотримання підприємством методики їх обліку згідно вимог П(С)БО 8 "Нематеріальні активи" та інших нормативно-правових актів.

В процесі проведення аудиту слід виконати такі завдання:

- перевірити факт наявності нематеріальних активів і підтвердження прав власності на усі нематеріальні активи, які включені до балансу підприємства;

- перевірити правильність відображення в бухгалтерському обліку нематеріальних активів (насамперед, їх первісної вартості);

- перевірити дотримання норм чинного законодавства по операціям, пов'язаних з нематеріальними активами;

- перевірка відповідності даних синтетичного і аналітичного видів обліку нематеріальних активів і їх зносу записам в Головній книзі, балансі;

- перевірити достовірність обліку зарахування та списання об'єктів нематеріальних активів з балансу підприємства;

- перевірити правильність розрахунку зносу нематеріальних активів.

Джерелами інформації аудиту НМА є: баланс (ф. 1), звіт про фінансові результати (ф. 2), реєстри (головна книга, журнал 4), первинні документи з обліку НМА: інвентарні картки, акти приймання-передачі, введення в експлуатацію, ліквідації, відомості індексації балансової вартості НМА.

При перевірці операцій з обліку НМА аудитором звертається увага на такі питання: документування наявності та руху НМА, правильності відображення їх початкової балансової вартості, методика бухгалтерського та податкового обліку НМА, нарахування їх зносу. Також, важливо встановити, чи правильно отриманий або придбаний НМА відображається в балансі; чи відповідає установленим критеріям визнання; за якою вартістю НМА зараховуються на баланс (активи мають зараховуватися за первісною вартістю); чи збільшувалася первісна вартість на підприємстві; які витрати на придбання (створення) понесло підприємство; на якому рахунку ці витрати накопичуються у разі придбання НМА в обмін на корпоративні права, яким чином визначається залишкова справедлива вартість.

Перевіряється правильність відображення первісної вартості НМА, придбаних у результаті обміну на подібні і неподібні об'єкти, безоплатно отримані, внесені до статутного капіталу підприємства, отримані внаслідок об'єднання підприємств. Слід перевірити правильність відображення в обліку сум дооцінки й уцінки НМА. Окрім того, предметом аудиту є перевірка правильності нарахування амортизації, зносу і визначення фінансового результату від вибуття НМА. Крім того, аудиторі слід забезпечити контроль за правильністю нарахування амортизації, переконатися в тому, що для кожного об'єкта НМА на підприємстві встановлені норми амортизаційних відрахувань, термін корисного використання, і амортизація нараховується щомісяця.

Особлива увага приділяється перевірці відображення у бухгалтерському обліку результатів інвентаризації НМА. Аудитору слід з'ясувати правильність нарахування сум для утримання і відображення НМА на рахунках бухгалтерського обліку. Аудитор повинен перевірити господарські операції з придбання, списання, продажу НМА і відобразити їх в робочому документі.

Аудит ефективності використання нематеріальних активів необхідно проводити у певній послідовності, що визначає методику його проведення. Аудит ефективності використання нематеріальних активів можна проводити в декілька етапів, а саме: організаційно-підготовчий етап, технологічний етап, результативний етап.

Правильна організація та порядок проведення аудиту використання нематеріальних активів надасть змогу отримати очікувані позитивні показники їх використання та оптимізувати витрати для розширення обсягу виробництва продукції.

В процесі аудиту слід дотримуватись системного підходу використання нематеріальних активів, що дозволяє дослідити їх як певну кількість елементів, взаємозв'язок яких обумовлює цілісні властивості цієї кількості. При цьому акцентується виявлення зв'язків, які мають місце у середині об'єкта, так і у його відношеннях з зовнішнім оточенням.

Таким чином, враховуючи важливе значення НМА, яке забезпечується правдивим відображенням у бухгалтерській документації інформації щодо НМА, аудиторі під час перевірки слід суворо дотримуватись норм, які регламентовані нормативно-правовими актами з метою ефективного використання зазначеного об'єкта обліку на підприємстві.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Зінченко О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту
Лук'яненко Я. М., студент
Київський національний університет технологій та дизайну

Трансформація ринкової економіки в Україні неможлива без виробництва конкурентоспроможної продукції та її реалізації. Передумовою